

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Instrvctio R. P. Bartholomæi Riccii Societatis Iesv
Theologi De Modo Recte Meditandi De Rebus Divinis**

Ricci, Bartolomeo

Mogvntiæ, 1605

Tractatvs I. De Distractionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59608](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59608)

 PARS TERTIA.
 DE IIS QUÆ MEDI-
 TATIONEM CONSE-
 quuntur.

PROOEMIUM.

ENDIMVS ad Operis finē,
 hoc est ad partem Tertiam,
 in qua agendum de iis que
 Meditationem consequun-
 tur. inter que est Examen
 meditationis iam facta, de qua agemus in
 prima parte capituli ultimi totius operis.
 Sunt alia quidem, que & in ipsam Medi-
 tationem incidere solent, tamen quia sua
 naturā à meditatione distincta sunt, ut in
 progressu liquebit, hac parte à nobis tra-
 ctanda sunt. Inchoabimus autem à Tra-
 ctatulo de Distractiōe, cui subiiciemus al-
 terū de ariditate spirituali, & tertium de
 Consolatione spirituali. ac demū quartum
 & extremum de modo Examinandi con-
 scientiam.

TRA-

TRACTATUS I.
DE DISTRACTIONE.

Quid sit Distractio.

C A P. I.

QVONIAM Aristoteles docet plenam priuationum notitiam haberi non posse sine perfecta notitia habituum oppositorum, conueniens videtur, vt prius exponamus quid sit ATTENTIO, vt eo facilius, clariusq; intelligatur quid sit DISTRACTIO, cum nihil aliud sit quam priuatio attentionis.

QVOD ergò ad nomen Attentionis pertinet, non dubium est venire à verbo Attendo. cuius duplex est significatum instituto nostro cõgruens Primo significat extensionem: secundo applicationem animi ad actiones potentiaram cognoscentium, tam internarum, quam externarum. Ex secundo significato, vt mox dicam, oritur primum, illudq; est quasi nominis Attentionis materia.

Ee

Pro

Pro intelligentia autem sciendum est, animam nostram per supradictas potentias spirituum animalium ministerio operari: qui spiritus insunt dictarum potentiarum nervis, ac per eos, quia vacui sunt, decurrunt, haud secus quam sanguis in venis. Illud quoque observandum, quo plures spiritus confluunt, hoc efficaciorum redditurque potentiae operationem. Ad eam autem concurrunt multi, ad quam se anima ad intense operandum applicuerit. Iam quia dictorum nervorum canales sunt angusti, adventu multorum spirituum laxantur. Videre id licet, si alicui occludatur vnus oculus, tunc enim spiritus, quia aduerunt se quasi otiosos continuo defluunt ad alterum oculum patentem, & pupillam laxantes visibiliter illum inflant. Quod si oculum clausum iterum reseres, statim videbis eos in pristinum statum relabi. Non secus videmus intumescere venas, quando brachium constringitur, quia tunc multus sanguis confluit. Ab hac extensione nervorum multitudine spirituum effecta, quando intense operamur, nomen Attentionis sumptum est, quae in hunc modum describi potest. Attentionis est applicatio animi ad exercendam operationem in vna tantum potentia. Quod fit

fit spirituum animalium opera & beneficio.
Et hæc satis sint de attentione: nunc trans-
eamus ad Distractionem.

DISTRACIO, si vocem spectes, deriuatur a verbo *distraho*, id est, in diuersas partes traho. Quando ergo anima, exempli causa, operando in intellectu, pariter vult aliquid videre per oculum, dicitur distrahi: quia incedit velut tracta ad duas diuersas potentias, & actiones. Vnde fit vt neutra actio rectè fiat, secundum verficulum communem. *Pluribus intentus minor est ad singula sensus*. Contra, quando vniuntur spiritus, dicimus operationem sequi viuidiore, secundum illud aliud dictum. *Virtus vnita est fortior dispersa*. Clarè id videmus in æneo tormento, quo enim puluis intra illud plus fuerit contusus & depressus, hoc maiorem edidit strepitum. Vnde homines, quibus acervulus nō est, oculos claudunt, vt rectius quippiam videant: sic enim restringuntur, & netui in oculo existentes, & pauci spiritus qui in eo restant arctius vniuntur, & efficacius, firmitusque siue propinqua, siue remota conspiciunt. Dico ergo, tunc distractum hominem esse, quando eo tempore, quo cogitare coepit de vna re, qualiscunq; illa sit, mox cogitationē deflectit ad

E e 2 aliam,

aliam, vel priorem deferendo, vel imperfe-
 ctè continuando. Vel certe quando mente
 cogitans de vna, sensu vult simul attendere
 ad aliam. Hoc sensu dicitur distractus Mer-
 cator, qui dum rationes expensarum mer-
 cium excipit, cogitat de naue cum nouis
 mercibus aduentura Dicitur autem huius-
 modi cogitatio, distractio, quia discrepat
 ab actu rationes exigendi, quas præ mani-
 bus habet. Quamuis verum sit magis pro-
 priè vsurpari hanc vocè in actionibus men-
 talibus, vt in Exercitio studiorum, & simili-
 bus: strictius autem in exercitio Deuotio-
 nis, vt orandi, audiendi sacrum, vel concio-
 nem. Deniq; S. Bernardus serm. 47 in Can-
 tica inter distractiones etiam numerat, co-
 gitationes bonas, quando aliene sunt ab eo
 quod præ manibus est. Purè, inquit, diuini
 laudibus interesse debetis, ita vt nihil, dum
 psallitis, cogitetis: nec solum dico vsuadas cogi-
 tationes vanas & otiosas: vsuanda sunt & il-
 la, illa duntaxat hora, & illo loco, quas officia-
 les fratres pro communi necessitate, quasi ne-
 cessario admittere compelluntur: sed ne illa
 quidem profectò recipere tunc consuluerim,
 qua paulo ante in claustris sedentes in codici-
 bus legeratis: qualia & nunc me sua voce
 differente, ex hoc auditorio Spiritus sancti
 reger-

recentia reportatis. Salubria sunt, sed minimè
illa inter psallendum salubriter reuoluitis.
Spiritus enim sanctus illa hora gratum non
recipit, quicquid aliud, quam debes, neglecto
eo quod debes, obtuleris.

De Causis Distractionum, quas habemus
in nobis.

C A P. II.

PRIMA Causa sunt quinq; sensus corpo-
ris externi, vt iam demonstrabo Incipio
à Visu. Ieremias in threnis ait. *Oculus meus Thren. 3*
depradatus est animam meam. Quod testi-
monium tam clarū est, vt expositione non
indigeat. Experientia enim docet, nō quo-
uis anno, mense, die, sed quauis hora, vel e-
tiam momento id nobis contingere. Cau-
sa est, quia cum vsq; ad calcaneum vitæ sen-
suali simus assuefacti, facile à consuetudine
peruersa in mille abripimur, prohi dolor,
vanitates. Ac edit quotidiana rerum sensi-
bilibium necessitas, ob quam sensus in perpe-
tuo quodam sunt exercitio De GUSTY dicit.
Offensa in abecedario de Recollectione homi-
nem spirituales non debere vesci cibis, a-
cuto vel admodum sensibili sapore affectis,
eo quod præter alias causas suis vaporibus
Ee 3 refri-

refrigerantibus crebro distrahant Memoriam. DE ODORA: V. verò idem scribit, non solum nō boni odoris res debere à spiritali homine circumferri, sed nec mali & terti, nisi id faciat sui mortificandi causa.

FACILIS notat distractionem animi is, qui è memoria aliquid recitat, aut actionem aliquam, quæ attentionem postulet, exercet, si casu, aut gesticulationes aliquas vel motus videat, vel audeat insolitum strepitum, quia facile obliuiscitur. Cuius rei causa est. Nam cum animæ nostræ virtus insit finita, quo plus intenderit vni rei, hoc minus poterit alteri, idq; fit, quod vna pars spirituum deserta Memoria migret ad oculos, vel aures, & sic memoria in recitando languescit: totque spiritus possunt recurrere ad illos sensus, vt Memoria profus deseratur, ac succedat omnium obliuio.

Greg. p. 3.
admon.
35.

S. GREGORIUS in Pastoralis accommodatè ad hanc rem vtitur hac similitudine. In fontibus hoc minus aquam in sublime exilire, quo ex locis depressioribus delabitur, eamque originis locus depressus esse potest, vt ne guttula quidem sursum exiliat. Quæ defectio cernitur quoque in ipsis sensibus externis, quando v. c. quis tanto studio audiendæ rei incumbit, vt oculis licet patentibus

ibus non animaduertat quis transeat, nec
 vocem quamvis sonoram se vocantium ex-
 audiat: quod non alia de causa contingit,
 quam quod vno eodemque tempore ani-
 mus noster non possit nisi vni rei perfectè
 esse intentus.

ALTERA causa est Phantasia, quæ mul-
 tis modis distrahitur. Primus est, cum illi
 se offerunt species rerum alias sensu exter-
 no perceptarum. Secundus, cum ipsa fin-
 git res prodigiosas nunquam visas vel au-
 ditas, vel varias rerum species coniungit,
 vt humano capiti ceruicem equinam, vel
 hominem aut domum inuersam. Ter-
 tius est, cum sensibus corporeis percipi-
 antur non solum rerum imagines, sed et-
 iam accidentium, vt colorum, locorum,
 temporum, & similibus, ac constet multas
 res corporeas iisdem accidentibus affe-
 ctas, crebro fit, vt dum meditatur homo de
 circumstantia vnius rei, dilabatur ad cir-
 cumstantiam similem rei alterius Declara-
 bo id exēplo, quod verè accidit. Meditaba-
 tur quidā in verba Ecce homo à Pilato ad
 Iudæos dicta, cum iis demonstraret Christū
 flagellatum, & purpura amictū: ratione au-
 tem coloris rubei phantasia illi repræsētauit
 Cardinalē purpura itē indutū. A Cardinali

Matt. 27.

Ec 4 ita si.

transiit ad sacellum Papæ, in quo multos alias ita vestitos cōspexerat: occasioneque loci meminit quo adorationis genere venerentur Papam, ac denique descendit ad modum, vt ad inclinationes, exosulationes. & cætera. Vides itaq; quomodo color meditantem transtulit ad personam, persona ad locum, locus ad actionem, actiones deniq; ad modum.

TERTIA causa Distractionum sæpe numero sunt animi passiones, maximè si sint immoderatae, & malè mortificatae, quamuis enim illæ sedem suam habeant subtus in corde, tamen in capite distractiones efficiunt, eo quod summam habeant cum phantasia coniunctionem. Tam arcta enim est cōiunctio appetitus sensitiui, cum potentiis cognoscendi facultate præditis, siue internis, siue externis, vt vix commota sit aliqua passio, quin illico ab aliis sentiantur potentiis, quæ operam suam quoq; mox præstant, Verbi causa. accendatur quispiam ira ob iniuriam illatam: phantasia mox representat, mira agilitate grauitatem iniuriæ. obligationem & facilitatem vindicandi, & si inimicus sit præsens minacibus oculis eum intuetur, si absit, commordet labra, digitos, iurat se vlturum contumeliam. Il-

lustre

lustre huius coniunctionis, & cooperatio-
 nis subitæ exemplum habemus in organo.
 quamprimum enim organista in infima li-
 cet organi parte attigerit dentes eius, quos
 vocant, extemplo resonant fistulæ etiam
 sublimes, ob communicationē, quam ha-
 bent cum venti receptaculo in medio col-
 locato. Idem liquet in campana, quæ licet
 tecto imposita, tamen sonat, si ab ædituo
 infra in templo constituto pulsetur, nempe
 ob cōiunctionem vtriusq, per medium fu-
 nem. Quo exemplo potest cognosci & alius
 quidam passionum animi effectus, nempe,
 quod sicut campana, postquam ædituus de-
 stitit funem trahere, aliquandiu adhuc per
 se sonat, & commouetur, sic homini passio-
 ni obnoxio, quod maximè apparet in ira,
 etiam si semel deposuerit voluntatem vin-
 dicandæ iniuriæ sæpenumero, etiam dum
 minime expectat, recurrit cogitatio vindi-
 cæ Eundem effectum procreat Amor, iu-
 xta illud Christi. *Vbi est thesaurus tuus, ibi est* Matt. 6.
Scortuum. ac si diceret, vbi est, quod amas,
 ibi sunt tuæ cogitationes. Quod egregiè
 declarat imago quædam circa crucifixum
 Christum, in ære incisa; in cuius vno latere
 nixus genibus pictus est homo diues, ex cu-
 ius fronte variæ exeunt lineæ, in varias res

E e 5 termi-

terminatæ, alia in nauem tempestate maris iactatam, alia in mulierem circumdatam liberis, alia in venationem canum: quibus significatur illum dum vacaret precibus, vi amoris mente distractum fuisse ad talia cogitanda. De quo modo orandi conquestus est Deus apud prophetam, dicens.

Isa. 29. Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est à me. Ex altero latere depictus erat pauper mendicus item supplex, excuius fronte, quia tot amoribus occupatus non erat, vna tantum linea egrediebatur, & terminabatur in latere Christi aperto. Eisdem effectus habet quæuis alia passio. Sunt ergo homines huiusmodi perturbationibus animi obnoxii similes falconibus, qui funibus alligati ad manum venatoris, quocunq; auolare intendant, q. laqueo retinentur. Ac notatu dignum est, etiam si funiculi coriacei, quibus falco cōstrictus est, essent ex filo, etiam serico vel aureo, modo multi sint æque illos valere ad retinendum falconem. Sic anima non solum impeditur in oratione ab eleuatione mentis in rebus magnis, sed etiam in paruis etiam si in speciem sint piæ & sanctæ, quando amantur inordinatè.

dinatè.

De

De causis externis Distractionum.

C A P. III.

PRIMA causa externa est Dæmon, qui vehementer persequitur sanctum orationis exercitium, vt docet Cassianus in Collationibus. *Orationibus, in quibus, maxime insidiantur demones.* Et si ad distrahendum, eum imprimis iuuent tres causæ internæ iam explicatæ, sicut iam iam declarabo, incipiendo à prima, de sensibus exterioribus.

Cass. l. 10.
c. 14.

Agit enim per illos, primo procurando, vt obiecta ad distrahendum idonea in illos incurrant. secundo, vt ferantur in eiusmodi obiecta Tertio, fallendo sensus, vel cum obicit res phantasticas & falsas, vel cum earum species in sensus imprimit. Luculentum huius rei exemplum exstat in Chronicis Franciscanorum, in quibus commemoratur, sancto quodam fratre in Ecclesia piè orante, dæmonem specie gliris per funem se demisisse in lampadem, & oleum ebibisse, vt illum vel mète distraheret, vel ab oratione auocaret, sciens eum amantem paupertatis, nec damnum passurum. verum ille suspicatus, quod erat, nihil se commouit.

Agit præterea in phantasiam, commouendo eas species, quibus vnusquemq; nouit
magis

magis distrahi, vt refert S. Hieronymus in vita S. Macarii. Scribit enim illum oculis suis vidisse, quas species dæmon monachis suis in oratione obiecerit: nam aliis formas mulierum, aliis palatiorum, aliis aliarum rerum obiecit, nam postea rogati, quibus cogitationibus tentati essent, idem confessi sunt.

*Cass. coll.
9. c. 6.*

Vtitur deniq; & ministerio passionum. Exemplum est in Cassiano de monacho qui tanto ardebat desiderio spelunculam suam laxandi, vt totum diem consumeret in ea excauanda. Vidit enim alius monachus astantem illi æthiopem, & brachium eius commouentem.

*Greg. 28.
mor. c. 9.
Thren. 9.*

SECUNDA causa est Dominus Deus. Sed quis id credat? Ita asseuerat S. GREGORIUS in verba Ieremiæ. *Opposisti nubem, ne transiret oratio, &c. menti nostra terrenis voluptatibus assueta curarum suarum phantasmata iusto iudicio obiicit, quibus eam in ipsa orationis sua intentione confundit, & quam desideris infirmis deditam non ignoras, recte cecatam ab intruēda luci tua perspicuitate reuertas: Et cum in te intenditur, ipso à te cogitationum suarum nubilo reflectatur, & qua terrena, & assidue cogitat, quia vult, hac etiam in oratione toleret, cum nō vult. Vbi aduerte, sanctum*

sanctum illum supponere distractionem considerari posse, vel vt obnoxiam culpæ, quum sit actio deficiens à debita rectitudine, id est. attentione: vel vt pœnam ex antegressa culpa secutam. Et hoc secundo modo ait s. Gregorius aliquando eius causam esse Deum, ad castigandum scilicet distractum. Postquam enim quis data opera totum diem impendit tractandis rebus terrenis & caducis, permittit DEVS, vt illi orationi vacanti vel inuito terrenæ occurrant cogitationes. Notanda autem est illa locutio, *QUIA VULT*, hoc est, propria voluntate, & libidine, vt distinguatur ab iis religiosis, qui ex mandato superiorum de illis cogitant, ad quos pertinet illa Christi promissio. *Et si Mar. vlt. mortiferum quid biberint, non eis nocebit.* Et forte hanc doctrinam S. Gregorii voluit comminari figuratè Deus in persona Cain, quando ei maledicens dixit. *Eris vagus & Gen. 4. profugus in terra.* hoc est, mens nostra in orationibus vaga erit, & errabunda, instar hominum profugorum qui nusquã sedem stabilem habent. Nec vellem te fastuoso spiritu respondere cum Cain, *Maiores est iniquitas mea, quam vt veniam merear?* interrogantis forma, quasi miser, vt nonnulli volunt, lamentaretur Deum in se æquo seueriore n,

riorem, temerè cogitando pœnam sibi inflictam esse grauiorem culpa. At potius malim te cum humili de te existimatione, agnoscendo lapsus tuos graui pœna dignissimos, dicere assertiuè, quanto te aduersis distractum, *Maior est iniquitas mea, quam vt veniam merear.* O dulcissime Domine, confiteor, tãtam cogitationum alienarum turbam, mihi merito cessisse in pœnam, sed longe inferiorem culpa tot vanitatum, & affectionum, quibus non solum quotidie, sed etiam quauis hora & momento anima mea immergitur.

*De remedijs contra causas internas
Distractionum.*

C A P. IV.

MEDICI duo remediorũ genera usurpant contra morbos corporum. Alia enim sunt Præseruatiua, quæ dantur ante morbum, hoc est, ne aditus detur morbo futuro. Alia verò dicuntur Purgatiua, quia purgant & liberant hominem à morbo iam acquisito. Vtroq; genere remediorum vtetur & nos contra hoc perniciosum distractionum malum.

QVOD igitur ad sensus attinet, eorum remedium præseruatiuũ est, vt bene custodiantur

diantur exemplo B. Iob. dicentis. *Pepigi factum cum oculis meis, ne cogitarem quidem de* Iob. 31.
Virgine. & Regis Dauidis, dicētis in psalmis.
Posui custodiam ori meo, ut non delinquam in Psal. 38.
lingua mea & iuxta consilium Ecclesiastici Eccles. 28.
scribentis. Sepi aures tuas spinis, linguam ne-
quem nolis audire. Idem faciendum de ceteris
 sensibus, imitando B. Bernardū, qui contem-
 plationi sic addictus erat, ut vix sensibus
 nisi ad officia pietatis vteretur. Et quoniam
 maximè offendimus oculis, cum per vias
 publicas eundū est, meminisse debes illius
 dicti B. Ephrām in sermone de vita spiri- Tom. I.
 tuali. *Quando è cella egrederis munitos tene* nu. 21.
oculos, sic tecum ratiocinās. Non tanquam pi-
ctor egressus es, ut formas hominum effingere,
atq; exprimere discas. Quod consilium se-
 dulò obseruauit bonus Pater noster Hiero-
 nymus Otellus, qui rogatus quomodo fieri
 posset, ut maneret ignarus viæ publicæ &
 quidem re cæ, nec ita longè quam crebrius
 transierat cōcionis habēdæ causa in Eccle-
 sia Episcopali suæ vr̄bis, respondit, se occu-
 patum esse melioribus rebus in capite suo
 recondendis, quā possit habere ex aspectu
 viarū Idem demū vitio oculorum laborare
 cœpit non exiguo, quod semper demissis in
 terram oculis, ac semiclausis incederet.

R. DE A-

REDEAMVS nunc ad Phantasiã, quam diximus variis modis distrahi, vt cuiq; proprium antidotum tribuatur. Primum est, iam datum sensib. Sicut enim si sub vesperam cito occludantur fenestræ, culices non inuolant in domum, nec dormiētibus sunt molesti, sic si bene custodiantur sensus, facile rerum futilium & impertinentium arcebuntur imagines: idq; eo studiosius faciendum est, quo aditu semel patefacto ægrius contra distractiones irruentes nos tueri possumus, sicut nec à mordacibus istis bestiolis, si fenestræ apertæ maneant. Quamquam has manu captas expellere tandem possumus, illas verò species vix possumus, quia manum in phantasiã immittere nō possumus. ALTERVM remedium est, quamuis Auicenna doceat, naturalem esse phantasiæ continentem motum, in variis speciebus efformandis, fabricandisq; chymicis tamen B. Thomas addit, eam tam esse subordinatam rationi in homine, vt quodammodo sit capax habitus virtutis, & quod imaginatur, imaginetur ordinatè. *Quamuis etiam, inquit, in ipsis interioribus viribus sensitiuis apprehensiuis possint poni aliqui habitus, secundum quos homo fit bene memoratiuus, vel cogitatus, vel imaginatus.* Remedium

*Auic. 1. de
prin. nat.
Thom. 12.
1. 50. a. 3.*

medium ergo idoneum erit, futilibus istis imaginibus aditum præcludere sedulo. hoc enim studio obtinebitur, ut non occurrant, nisi quando conueniens fuerit. Exemplum habemus in cane, qui latrat, saltat, insanit, quando alligandus est catenæ, sed procedente tempore hæc vincula molestè non fert. Imò quod mirabilius est, longa assuetudine fit, ut fera in retia adacta, licet vicinissimus, eiusq; dilacerandæ cupidissimus, tamen non attingat illam, quia longa consuetudine doctus est non attingere: & tamen in cane phantasia magis belluina est, quam in nobis.

TERTIUM remedium est, etiam si fatendum sit commune esse omnium occasione similium accidentium hominem facile dilabi ab vna cogitatione in aliam, tamen illud quoq; inficiandum non est, naturale non esse nisi hominibus incuriosis, & in seruitio diuino tepescentibus. Experimur siquidem, quando vehementer in considerationem alicuius rei intenti sumus, non facile adrepere alias cogitationes peregrinas, sed tantum quando aliquid de priori attentione remittimus. Pono huius rei exemplum. Riuius aquæ, si lentius per terram decurrat, à quouis foramine vel rima

Ff paula-

paulatim exorberur, donec totus tantum breui tempore deficiat, secus fit, si labatur cum impetu, & vi magna. Remedium ergo sit, attentè aggredi opus, & fortiter illi vni insistere. Quanquam verum est, sicut semper aquæ aliquid, licet vehementi impetu per vias defluat, remanet in occurrentibus rimis vel foueolis, ita etiam nobis accidere posse, nempe vt cum nos mente omnino defixos in rem quam præ manibus habemus, existimamus nonnunquam aliquibus distractionibus minutis aditum patefaciamus, maxime cum nullum violentum, vt dicitur, sit perpetuum.

Vnum adiungam remedium commune omnibus, à S. Thoma alicubi traditum. Vt in mentem reuocemus aliquid vniuersale, vt mortem, iudicium, aliaq; eiusmodi. Vnde si molesta tibi sit passio iræ, & suggerat cupiditatem vindictæ, cogita te rationem strictissimam daturum supremo Iudici, & æternis flammis addicendum. Nec dubium est hoc antidotum esse efficacissimum, ipsa experientia in multis à me probatum: modo illud adhibeatur in iracundiæ ortu primo, antequam transeat in furorem, conuenienter dicto Poetæ. Principiis obsta, sero medicina paratur.

Reme-

Remedia contra causas externas
Distractionum.

C A P. V.

CONTRA Distractiones à demone pro-
fectas, optimum remedium est com-
mendare se Deo, & sancto angelo custodi,
cuius officium est nobis orantibus assistere.
Contra distractiones à Deo ortas reme-
dium subiicit B. Gregorius supra citatus,
dum ait: *QVIA VULT*, indicat enim nos
merito hac pœna multari, quia ultro ianuâ
parefacimus vanis multis cogitationibus.
Remedium ergo erit, in posterum illis adi-
tum præcludere. Proderit etiam, si humili-
ter lapsum tuum confiteare, ac dolens ex
animo, & contritus dicas cum Daniele *Pec-*
cauimus enim, & iniquè egimus, recedentes à
te, & deliquimus in omnibus, & præcepta non
audiuimus, nec obseruauimus, nec fecimus,
sicut præceperat nobis, ut bene nobis esset. O-
mnia ergo qua induxisti super nos, & uniuersa
qua fecisti nobis in vero iudicio fecisti. Hæc
sufficiant de remediis Præseruatiuis.

Dan. 9.

SUPEREST, ut remedia aliqua præ-
scribamus iam actu in oratione distractis
quæ dicuntur *Purgatiua*. PRIMVM est,

FF 2 lectura

secundum quosdam, illico relabi retro per discursus factos, donec veniatur ad locum vbi filum meditationis desertum est. Exempli causa in distractione supra dicta in verba **ECCĒ HOMO**, dicunt, vbi Meditator aduerterit se distrahi, debere expendere, quomodo à modo adorationis venerit ad ipsam adorationem, deinde ad Cardinales adorantes, inde ad sacellum vbi fit adoratio, hinc ad colorem purpureū, tum purpuram qua Christus amictus erat, vnde incipit distractio. Verum mihi nunquam placuit iste modus, eo quod non tam distractionem tollat, quam potius augeat, non sine iactura, si non meriti, saltem temporis. Laudo hanc diligentiam, si vsurpetur finita iam meditatione, vt exhortatur B. N. P. Ignatius in Exercitiorum libro: & ego de ea tracturus sum in tractatu de Examine conscientia.

ALTERVM est, secundum alios. illic dolere, & poenitudine duci, quod diuinam maiestatem tanta irreuerētia affecerimus. Quem modum merito reprehendit B. Ephrem in sermone de ratione rectè viuendi. & dicit id facientem, similem esse ei, qui columbam per fenestrā fuga elapsam projectione lapidum reuocare conatur, cum
potius

Tom. 1.
num. 35.

potius lōgius fugetur. Proprius autem modus reuocandi illam, inquit, est, si aliquot grana frumenti iuxta fenestram spargātur, quibus ad reditum alliciatur. Hæc grana spiritalia vsurparunt varii excerpta ex passione Christi Domini. Nonnulli enim soliti sunt conficere alphabetum ex instrumentis Passionis, alii ex actionibus. Alii ex nominibus personarum præsentium.

ALII prouectiores ab ipsa distractione occasionem capiūt immediatè prosequendi meditationē. Exempli causa, ex illa distractione de Cardinali nata ex meditatione ECCE HOMO, dicunt, alloquendo Christum. Domine tu sis mihi Cardinalis, tecū mihi res est, agere volo de mea salute, & sic deinceps persequuntur meditandi cursum.

ALII deniq; contenti sunt redire ad meditationem, quotiescunque distrahantur, nulla alia consideratione habita: & sic semper faciunt. Qui modus forte est melior reliquis, quia facilius cuiq; hominum sorti, ac idcirco etiam vsitatior.

RESTAT sub finem huius capituli, mone-
re te, quamuis distractiones nonnunquam
incidant quamplurimę, non tamen idē ef-
ficere aut despondēdum animum, aut nimium

Ff 3 contri-

1.2.9.39.
4.2.

contristandum, quia S. Thomas alicubi docet tristitiam immoderatam esse malam, quia transcendit regulam rationis. *Ompet inquit, passiones animi regulari debent secundum regulam rationis, quam transcendit immoderata tristitia.* Tunc autem mea opinione videtur tristitia transcendere rationem, quando vel è medio tollit, vel certe turbat consuetas hominis actiones, vti facit in presentia materia.

TRACTATUS II.

DE ARIDITATE SPIRITUALI.

De causis internis Ariditatis spiritualis.

CAP. I.

NOMEN ariditatis, sicut & sterilitatis ac sterilitatis, metaphoricè tribuitur Orationi, translatione sumpta ab agris, qui aridi & steriles dicuntur, quando post culturam & semen iactum, nullum tamen fructum